

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl ES elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų reguliavimo sistemos persvarstymo

(2007/C 97/10)

2006 m. birželio 29 d. Europos Komisija, vadovaudamasi Europos bendrijos steigimo sutarties 262 straipsniu, nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl *Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl ES elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų reguliavimo sistemos persvarstymo*

Transporto, energetikos, infrastruktūros ir informacinės visuomenės skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto darbo šiuo klausimu organizavimą, 2007 m. sausio 11 d. priėmė savo nuomonę. Pranešėjas Thomas McDonogh.

433-iojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2007 m. vasario 15-16 (2007 m. vasario 16 posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 139 nariams balsavus už ir 1 susilaikius.

1. Komunikato pristatymas

galima apibendrinti taip:

1.1 Santrauka

Komunikate pateikiama ataskaita, kaip veikia elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos direktyvos ⁽¹⁾. Jame išaiškinama, kaip buvo įgyvendinami sistemos tikslai ir nustatomos sritys, kurias reikėtų keisti. Siūlomi pakeitimai aptariami su juo susijusiam Komisijos tarnybų darbo dokumente ⁽²⁾. Atitinkamame poveikio įvertinime ⁽³⁾ pateikiamos įvairios galimybės, apsvaistytos prieš padarant komunikate pateiktas išvadas.

— **Pagrindų direktyva** nustato ES elektroninių ryšių paslaugų ir tinklų reguliavimo politikos pagrindinius principus, tikslus ir procedūras.

1.2 Reguliavimo sistemos struktūra

Bendros Europos informacinės erdvės su atvira ir konkurencinga vidaus rinka kūrimas yra vienas pagrindinių Europos uždavinių ⁽⁴⁾ įgyvendinant platesnio masto ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo strategiją. Elektroniniais ryšiais grindžiama visa ekonomika, ir ES lygiu jie yra administruojami pagal 2003 m. įsigaliojusią reguliavimo sistemą.

— **Prieigos direktyva** nustato procedūras ir principus, kaip įpareigoti didelę įtaką rinkai turinčius operatorius priimti konkurenciją skatinančius tinklų sujungimo ir prieigos prie jų išipareigojimus.

Šioje sistemoje nustatytos vienodos, visiems elektroniniu būdu vykdomiems fiksuotiems ar belaidžiams, duomenų ar balso, interneto ar integrinio grandyno perjungimo, transliuojamiems ar asmeniniams ryšiams bendros taisyklės ⁽⁵⁾. Ja siekiama paskatinti konkurenciją elektroninių ryšių rinkose, kad vidaus rinka veiktų geriau ir būtų apsaugoti Europos piliečių interesai ⁽⁶⁾.

— **Leidimų direktyva** vietoje individualių ar grupinių licencijų įsteigia bendrųjų leidimų sistemą palengvinančią patekimą į rinką ir sumažinančią administracinę operatorių našta.

Svarbiausius šios sistemos teisinių priemonių bruožus

⁽¹⁾ Direktyvos 2002/19/EB, 2002/20/EB, 2002/21/EB, 2002/22/EB (OL L 108, 2002 4 24, p. 7) ir 2002/58/EB (OL L 201, 2002 7 31, p. 37).

⁽²⁾ SEC(2006) 816.

⁽³⁾ SEC(2006) 817.

⁽⁴⁾ COM(2005) 24, 2005 2 2.

⁽⁵⁾ Komerčinio pobūdžio paslaugos, pvz., informacinės visuomenės paslaugos ir transliacija, kurios gali būti teikiamos naudojant duomenų perdavimo infrastruktūrą, yra reguliuojamos kitomis Bendrijos priemonėmis (pvz., Elektroninės komercijos direktyva 2000/31/EB ir Televizijos be sienų direktyva 89/552/EEB). Direktyvoje 2000/31/EB, nustatančioje informacijos apie techninius standartus ir reglamentus pateikimo tvarką, informacinės visuomenės paslaugos apibūdinamos kaip „bet kokios paslaugos, paprastai teikiamos už atlygį per nuotolį, elektroninėmis priemonėmis atskiru paslaugos gavėjo prašymu duomenims apdoroti ir saugoti“ (1 straipsnis).

⁽⁶⁾ COM(2003) 784 final.

— **Universaliųjų paslaugų direktyva** nustato minimalų pagrindinių elektroninių ryšių paslaugų prieinamumo ir įperkamo lygį ir užtikrina pagrindines elektroninių ryšių paslaugų naudotojų ir vartotojų teises.

— **Direktyva dėl privatumo ir elektroninių ryšių** nustato privatumo ir asmens duomenų, tvarkomų naudojantis viešaisiais ryšių tinklais, apsaugos taisykles.

- Komisijos **Konkurencijos direktyva** sustiprina Sutarties 86 straipsniu grindžiamas teises priemones, kurios per keletą metų liberalizavo telekomunikacijų sektorių (į šį persvars-tymą neįtraukta).
- Komisijos **rekomendacijos dėl atitinkamų rinkų** pateikia 18 rinkos sektorių, kuriuos turės ištirti nacionalinės reguliavimo institucijos, sąrašą.

Be to, Komisija priėmė **Sprendimą dėl radijo spektro** (622/2002/EB), kuriuo siekiama užtikrinti spektro prieinamumą ir veiksmingą naudojimą vidaus rinkoje.

1.3 Sistemos įvertinimas: uždavinių įgyvendinimas

Rinkos plėtra

Nuo 1998 m., kai rinkos buvo visiškai atvertos konkurencijai, naudotojai ir vartotojai gavo naudos iš didesnio pasirinkimo, mažesnių kainų ir novatoriškų produktų bei paslaugų. 2005 m. IRT sektoriaus vertė siekė 614 milijardų eurų ⁽⁷⁾. Makroekonominio požiūriu IRT taip pat padeda didėti visos Europos ekonomikos našumui ir konkurencingumui, taigi skatina ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą.

Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis

Atsiliepimai į Komisijos „Kvietimą pareikšti nuomonę“ ⁽⁸⁾ dėl reguliavimo sistemos poveikio apskritai buvo teigiami. Vartotojai ir pramonės grupės pritarė sistemos principui, nors pateikė kritikos dėl jos įgyvendinimo. Daugelis ragino supaprastinti rinkos tyrimų procedūras ir apskritai pritarė naujoms spektrui suderinti skirtoms institucinėms priemonėms ⁽⁹⁾.

Naujovių diegimas, investicijos ir konkurencija

Europos investicijos į šį sektorių pastaraisiais metais buvo didesnės negu kituose pasaulio regionuose (2005 m. — 45 mili-jardai eurų) ⁽¹⁰⁾. Pagrindinė varomoji jėga vis dėlto yra

konkurencija. Veiksmingai ir konkurenciją skatinančiu būdu ES reguliavimo sistemą taikiusios valstybės pritraukė daugiausia investicijų ⁽¹¹⁾. Didžiausia plačiajuosčio ryšio skvarba dažniausiai būdinga valstybėms, kuriose yra stipri įsitvirtinusių rinkos dalyvių ir kabelinio ryšio operatorių konkurencija ⁽¹²⁾.

Santrauka

Komisija mano, kad efektyvesniu spektro valdymu būtų atskleistas visas jo potencialas, o tai skatintų teikti novatoriškas, įvairias ir prieinamas paslaugas Europos piliečiams ir sustiprintų Europos IRT pramonės konkurencingumą. Kitais atžvilgiais Komisija mano, kad tinkamiausias investicijų, naujovių diegimo ir rinkos plėtros skatinimo būdas yra visiškai ir veiksmingai taikomi reguliavimo sistemos principai ir lanksčios priemonės.

1.4 Siūlomi pakeitimai

Dabartinė reguliavimo sistema davė nemažai naudos, tačiau kai kurioms jos sritims būtina skirti dėmesio, kad ji būtų veiksminga ir kitą dešimtmetį. Pagrindinės dvi sritys, kuriose reikėtų daryti pakeitimų, yra dvi:

- Komisijos spektro valdymo politikos principo taikymas elektroniniams ryšiams, kaip išdėstyta 2005 m. rugsėjo mėn. komunikate ⁽¹³⁾;
- procedūrų naštos, susijusios su rinkų, kurioms taikomas *ex ante* reguliavimas, tyrimu, mažinimas.

Be šių dviejų sričių, komunikate įvardijami kiti pakeitimai, kuriais siekiama:

- stiprinti bendrąją rinką,
- stiprinti vartotojų ir naudotojų interesus,
- gerinti saugumą ir
- panaikinti pasenusias nuostatas.

⁽⁷⁾ COM(2006) 68, 2006 2 20.

⁽⁸⁾ Pareikštos nuomonės pateiktos http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecommm/info_centre/documentation/public_consult/review/index_en.htm.

⁽⁹⁾ Sprendime 676/2002/EB dėl radijo spektro numatomas techninis spektro naudojimo sąlygų suderinimas (per Radijo spektro komitetą); strateginės konsultacijos dėl radijo spektro politikos teikiamos per Radijo spektro politikos grupę.

⁽¹⁰⁾ Žr. 6 išnašą.

⁽¹¹⁾ Europos Komisijos Informacinės visuomenės ir žiniasklaidos generalinio direktorato užsakymu *London Economics* kartu su *PricewaterhouseCoopers* atliktas tyrimas „Elektroninių ryšių reguliavimo sistemos įvertinimas. Ekonomikos augimas ir investicijos ES elektroninių ryšių sektoriuje“ (turi būti paskelbtas).

⁽¹²⁾ Žr. susijusio Komisijos tarnybų darbo dokumento 2 skirsnį.

⁽¹³⁾ COM(2005) 411, 2005 9 6.

2. Įvadas

2.1 Komitetas tvirtai remia Komisijos pasiūlymus dėl ES elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų reguliavimo sistemos persvarstymo. Komitetas taip pat pripažįsta, kad Komisija atliko nuodugnų darbą sujungdama ekspertų tyrimų ir konsultacijų su visais suinteresuotais subjektais rezultatus Komunikate dėl ES elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų reguliavimo sistemos persvarstymo (COM(2006) 334 final ir su juo susijusiame Komisijos tarnybų darbo dokumente ⁽¹⁴⁾). Tačiau Komitetas norėtų, kad Komisija atsižvelgtų į šioje nuomonėje išsakytas abejones ir toliau pateikiamas rekomendacijas.

2.2 Reguliavimo sistemą reikia suderinti su IRT sektoriaus plėtros strategija ir remti gyvybiškai svarbų elektroninių ryšių indėlį į Sąjungos ekonominį ir socialinį gyvenimą. Todėl Komitetas tvirtai pritaria sistemos persvarstymo tikslui — remti „i2010 — Europos informacinė visuomenė augimui ir užimtumui skatinti“ iniciatyvą ⁽¹⁵⁾, kurioje išdėstyta kaip IRT sektorius gali dalyvauti įgyvendinant Lisabonos strategiją skatindamas augimą, konkurencingumą ir darbo vietų kūrimą. Visų pirma, mes pripažįstame, kad reguliavimo sistema svarbi bendros Europos informacinės erdvės sukūrimui, kuri sudaro galimybę teikti saugų, didelės spartos plačiajuosčių ryšių už priėmiamą kainą, gausią ir įvairią medžiagą bei skaitmenines paslaugas; pasaulinio lygio IRT tyrimų ir naujovių rezultatus, panaikinančius atotrūkį nuo svarbiausių Europos konkurentų; ir informacinę visuomenę, apimančią visus visuomenės sluoksnius, teikiančią aukštos kokybės visuomenines paslaugas ir gerinančią gyvenimo kokybę.

2.3 Komitetas pripažįsta, kad reguliavimo sistema buvo sėkminga nuo pat jos įteisinimo pradžios. Jis pažymi, kad susiformavo visos Europos telekomunikacijų pramonė, daugelyje rinkų išaugo paslaugų konkurencija, naujovių diegimo lygis yra aukštas ir ES telekomunikacijų paslaugų faktinės sąnaudos sumažėjo. Komitetas taip pat pastebėjo, kad pastaraisiais metais išaugo investicijos į šią rinką ir investavimo lygis Europoje pralenkė investavimo rodiklius JAV bei Azijos ir Ramiojo vandenyno regione. Tai, kad aukščiausias investicijų lygis nustatytas tose šalyse, kurios laiku ir veiksmingai pritaikė šia reguliavimo sistemą, liudija, kad ji yra naudinga. Nepaisant šio teigiamo poveikio, Komitetas taip pat pažymi, kad skaitmeninės atskirties problema tampa vis opesnė visoje Europoje.

2.4 Komitetas atkreipia Komisijos dėmesį į ankstesnes EESRK nuomones, kuriose remiama reguliavimo sistema ir pateikiamos

rekomendacijos elektroninių ryšių sektoriaus plėtrai ir augimui skatinti ⁽¹⁶⁾, kad būtų pasiekta pažanga įgyvendinant i2010 strategiją.

Šioje nuomonėje Komitetas nori išdėstyti savo požiūrį į sritis, keliančias ypatingą susirūpinimą, ir pateikti keletą rekomendacijų.

3. Rekomendacijos

3.1 Laikantis bendrojo reguliavimo principo, visuotiniai interesai — visuomenės gerovė — turėtų turėti viršenybę prieš privačius ir verslo interesus. Komitetas taip pat mano, kad pati rinka viena negali deramai reguliuotis visuomenės labui. Todėl reikalinga stipri reguliavimo sistema, remianti didesnio piliečių skaičiaus interesus, kaip to siekia Lisabonos strategija.

3.2 Atsižvelgiant į 2.1 punkte minimus veiksnius, Europa turėtų kuo greičiau pereiti prie į rinką orientuoto požiūrio į spektro valdymą suteikdama daugiau teisių rinkos dalyviams, labiau skleidama spektro prekybą ir mažindama biurokratinės bangų skyrimo procedūras.

3.3 Siekiant sukurti nuoseklų ir integruotą visos Europos spektro valdymą, reikėtų įsteigti Europos spektro agentūrą.

⁽¹⁴⁾ Žr. EESRK nuomones dėl:

- Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl elektroninio verslo politikos pritaikymo besikeičiančioje aplinkoje: *Go Digital* iniciatyvos pamokos ir ateities iššūkiai — OL C 108, 2004 4 30, p. 23.
- Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo sukurti daugiametę Bendrijos programą, skatinančią saugesnį naudojimąsi internetu bei naujosiomis interneto technologijomis — OL C 157, 2005 6 28, p. 136.
- Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui bei Regionų komitetui „Sujungti Europą dideliu greičiu: nacionalinės plačiajuosčio ryšio strategijos“ — OL C 120, 2005 5 20, p. 22.
- Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl i2010 — Europos informacinė visuomenė augimui ir užimtumui skatinti — OL C 110, 2006 5 9, p. 83.
- Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl e. priėmimo — OL C 110, 2006 5 9, p. 26.
- Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl atotrūkio įdiegiant plačiajuosčių ryšių mažinimo — CESE 1881/2006.
- Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl saugios informacinės visuomenės strategijos — „Dialogas, partnerystė ir teisių suteikimas“ — R/CESE 1474/2006, rengiamas šiuo metu.

⁽¹⁴⁾ SEC(2006) 816.

⁽¹⁵⁾ COM(2005) 229 final, Žr. http://ec.europa.eu/information_society/eeurope/i2010/i2010/index_en.htm.

3.4 Supaprastindama pranešimo reikalavimus, numatytus pagal 7 straipsnio procedūrą, Komisija kartu turėtų idėmiau stebėti nacionalinių reguliavimo institucijų (NRI), siekiančių pajvairinti pasiūlą, įgyvendinamas reguliavimo priemones. Kalbant apie konkurencingumą, Europos Komisija dalį savo kontrolės įgaliojimų perdavė nacionalinėms institucijoms.

3.5 Komisija turėtų atsižvelgti į skirtingas nacionalinių rinkų sąlygas ir gerbti nacionalinių reguliavimo institucijų turimą darbo šiomis sąlygomis patirtį. Todėl Komitetas rimtai abejoja dėl pasiūlymo suteikti veto teisę Komisijai pagal 7 straipsnio procedūrą ir pabrėžia, kad būtina ypač atsargiai naudotis tokiais įgaliojimais.

3.6 Komitetas yra rimtai susirūpinęs, kad palankus reguliavimo sistemos požiūris į stambius tarptautinio masto paslaugų teikėjus ir tinklo operatorius galiausiai gali lemti oligopolijos susidarymą. Reguliavimo sistemoje turi būti tinkamai atsižvelgta į šį susirūpinimą keliantį klausimą, kad joje nebūtų neteisingai išskiriamos tarptautinės įmonės.

3.7 Siekdama vidaus rinkos vystymo pažangos ir derindama reguliavimo požiūrio politiką ir nuoseklumą, Komisija turėtų dažniau naudotis Ryšių komitetu ir Radijo spektro komitetu bei Europos elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų reguliavimo grupę ir Radijo spektro grupę.

3.8 Siekdamas gerai informuoti vartotojus apie jiems siūlomą paslaugų pasirinkimą, Komitetas siūlo skatinti nacionalines reguliavimo institucijas kurti interneto priemones, kurios gali padėti vartotojams palyginti rinkoje konkuruojančių teikėjų elektroninių ryšių paslaugų ir kainų pasiūlymus.

3.9 Siūlomoje Universaliųjų paslaugų žaliojoje knygoje, kurią planuojama paskelbti 2007 m., turėtų būti pripažinta būtinybę sumažinti vis didėjančių atotrūkių infrastruktūros ir paslaugų srityje tarp labiausiai ir mažiausiai išsivysčiusių ES regionų. Jei šio atotrūkio problema nebus išspręsta išipareigojimais teikti universaliąsias paslaugas remiantis dar nustatytinomis priemonėmis ir per tam tikrą laiką atlikta analize, reikės rasti alternatyvias priemones, pvz., panaudoti ES struktūrinių fondų remiamas nacionalines investicijų programas.

3.10 Komitetas yra įsitikinęs, kad dėl didėjančios plačiajuosčio ryšio paslaugų svarbos ekonominiams ir socialiniams vystymuisi, plačiajuostis ryšys turėtų būti įtrauktas į universaliųjų paslaugų apibrėžties taikymo sritį⁽¹⁷⁾.

3.11 Be to, kartojant Komiteto nuomonės dėl atotrūkio įdiegiant plačiajuosčių ryšių mažinimo⁽¹⁸⁾ rekomendacijas, Komisija turėtų patikslinti, kokia minimali sparta ir paslaugų kokybė turėtų būti būdinga plačiajuosčiam ryšiui.

⁽¹⁷⁾ COM(2005) 203 ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/22/EB dėl universaliųjų paslaugų ir paslaugų gavėjų teisių, susijusių su elektroninių ryšių tinklais ir paslaugomis.

⁽¹⁸⁾ Komisijos komunikatas Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl atotrūkio įdiegiant plačiajuosčių ryšių mažinimo — CESE 1181/2006.

3.12 Komitetas primygtinai ragina Komisiją kartu su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis parengti visoje Bendrijoje taikomą nuobaudų už nusikaltimus elektroninių ryšių saugumui tvarką. Reikia taip pat apsvarstyti mechanizmus, kurie padėtų vartotojams skubos tvarka (individualiai arba kolektyviai) pasinaudoti „ieškinio pareiškimo teise“ prieš pavienius pažeidėjus.

3.13 Už šios reguliavimo sistemos taikymo srities ribų Komitetas ragina Komisiją sistemingai tirti saugumo pažeidimus, pvz., nepageidaujamus elektroninius laiškus, duomenų vagystę (angl. „phishing“) ir kompiuterinį įsilaužimą, vykdomus už ES ribų, ir ieškoti sprendimų tarpvalstybiniu lygmeniu.

4. Pastabos

4.1 Pritarimas reguliavimo sistemai ir jos persvarstymui

4.1.1 Siekiant sukurti darniai veikiančią visos Europos elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų rinką, reikia geros reguliavimo sistemos, susiejančios sudėtingus politinius, socialinius ir ekonominius veiksnius, kuriuos būtina suderinti. Dabartinė reguliavimo sistema pasitvirtino kaip veiksminga priemonė kuriant konkurencingą, novatorišką ir sparčiai augančią ryšių paslaugų rinką Europoje, tuo pačiu metu buvo išreikštas noras išlaikyti paslaugų teikėjų, vartotojų poreikių ir nacionalinių interesų pusiausvyrą.

4.1.2 Dabartinė reguliavimo sistema įsigaliojo prieš trejus metus, todėl atėjo laikas persvarstyti jos sąlygas atsižvelgiant į sukauptą patirtį ir ateities iššūkius. Komisijos išnagrinėti ekspertų tyrimai⁽¹⁹⁾ ir plataus masto konsultacijos su visomis suinteresuotomis šalimis suteikė išsamios informacijos persvarstymo procesui; be to, Komisijos pasiūlymai rodo, kad buvo atsižvelgta į visus veiksnius.

4.1.3 Komunikate ir atitinkamame Komisijos tarnybų darbo dokumente išdėstytaose pasiūlymuose pristatomi suderinti ir tikslingi dabartinės reguliavimo sistemos pakeitimai.

4.1.4 Komitetas atkreipė dėmesį į pasiūlymus pašalinti tam tikras pasenusias reguliavimo sistemos nuostatas.

4.2 Spektro valdymas

4.2.1 Per pastarąjį dešimtmetį labai išaugo radijo spektro kaip gamybos veiksnio svarba elektroninių ryšių paslaugų ir tinklų (pavyzdžiui, judriojo, belaidžio ir palydovinio ryšio, televizijos ir radijo transliacijų) ir kitose taikymo srityse (trumpojo veikimo nuotolio įtaisai, gynybos ir transporto sistemos, lokalizavimas radijo bangomis, GPS ir „Galileo“ palydovinė sistema). Apskaičiuota, kad bendra ES elektroninių ryšių paslaugų, priklausančių nuo radijo spektro naudojimo, vertė viršija 200 milijardų eurų, t. y. sudaro 2-2,5 proc. Europos metinio BVP.

⁽¹⁹⁾ Įskaitant „Rengiantis kitiems elektroninių ryšių reguliavimo etapams. Analizė“ (2006 m.); „Elektroninių ryšių reguliavimo sistemos įvertinimas. Ekonomikos augimas ir investicijos ES elektroninių ryšių sektoriuje“, *London Economics* ir *PricewaterhouseCoopers* (2006 m.).

4.2.2 Kadangi praktiškai visas ES spektras jau yra paskirstytas tam tikram tiksliniam naudojimui ar naudotojams, dažnių paskyrimas bet kokiai naujai sričiai įmanomas tik dabartinių naudotojų sąskaita. Spekro politika privalo atsižvelgti ne tik į elektroninių ryšių poreikius, bet ir į visas kitas spekro naudojimo sritis, įskaitant mokslinius tyrimus, aeronautiką, jūrų laivybą, kosmosą, garso ir vaizdo sektorių (medžiagą), gynybos pramonę, žemės stebėjimą, mediciną, integraciją, kelių saugumą, mokslo sritį ir t. t. Varžymosi dėl radijo spekro politika vis dažniau yra kuriama ir nustatoma visai Europos Sąjungai.

4.2.3 Sparti technologijų plėtra, kurią lydėjo duomenų perdavimo skaitmeninis formatas, ir ryšių paslaugų konvergencija lėmė tai, kad sąsaja tarp radijo prieigos platformų ir paslaugų, kuriomis tradiciškai rėmėsi spekro valdymas, tapo mažiau aiški.

4.2.4 Technologinės naujovės labai sumažino tarp skirtingų spekro naudotojų atsirandančių trukdžių riziką sumažindamos būtinybę suteikti išskirtinę prieigą prie spekro išteklių ir sudarydamos galimybę dažniau taikyti bendrųjų leidimų sistemą nustatant nedidelius techninius spekro naudojimo apribojimus. Šių naujoviškų technologijų naudojimas galėtų sumažinti spekro prieigos kliūtis ir padidinti jo naudojimo veiksmingumą.

4.2.5 Kritinė būtinybė sudaryti sąlygas didžiulei visos Europos spekro paklausai taikant atsirandančias elektroninių ryšių paslaugų technologijas, ir nemažiau svarbi būtinybė apsaugoti kitoms kritinės svarbos sritims reikalingą spektrą reikalauja išsamaus ES spekro valdymo mechanizmų pertvarkymo.

4.2.6 Nepraktiška yra tikėtis, kad skirtingos Europos reguliavimo institucijos, kurios šiuo metu administruoja spekro skirstymą, pateiks suvienodintą Europos spekro režimą. Būtų tikslinga įgalinti centrinę instituciją — Europos spekro agentūrą — koordinuoti, vadovauti ir kontroliuoti šių kritinės reikšmės išteklių valdymą. Kadangi jos veikla glaudžiai susijusi su pagrindinėmis piliečių teisėmis, ši agentūra privalo Europos Parlamentui ir Tarybai pateikti savo veiklos ataskaitą.

4.2.7 Komercinių interesų turintiems subjektams turėtų būti suteikta daugiau laisvės nustatyta tvarka prekiauti spektru siekiant, kad elektroninių ryšių srityje komercinis spektras būtų veiksmingai naudojamas didžiausios ekonominės naudos duodantiems tikslams.

4.3 Vidaus rinka ir konkurencija

4.3.1 Vidaus rinkos sukūrimas yra viena svarbiausių Europos gerovės ir gyvenimo kokybės augimo varomųjų jėgų. Susiedama orientavimą, vadovavimą ir vykdymą, reguliavimo sistema sudaro politikos pagrindą elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų vidaus rinkos progresui. Tai buvo pasiekta tuo pačiu metu atsižvelgiant į kiekvienos nacionalinės valstybės skirtingas aplinkybes ir laukiančius iššūkius bei skatinant didesnę konkurenciją ir investicijas į tinklus ir paslaugas.

4.3.2 Vidaus rinkos kūrimo procesas turėtų visada užtikrinti, kad visuotinis interesas — visuomenės gerovė — turėtų viršenybę prieš privačius ir verslo interesus. Pati rinka viena negali deramai reguliuoti visuomenės labui. Tai ypač būdinga paslaugų kokybės klausimams ir silpnos konkurencijos sąlygoms. Todėl reikalinga stipri reguliavimo sistema, remianti didesnio piliečių skaičiaus interesus, kaip to siekia Lisabonos strategija, ir pasiūlyti jiems *moderniausių technologijų už geriausių kainą*.

4.3.3 Dauguma paslaugų teikėjų ir tinklo operatorių veiklą vykdo vienoje nacionalinėje rinkoje. Vis dėlto, Komitetas yra rimtai susirūpinęs, kad palankus reguliavimo sistemos požiūris į stambius tarptautinio masto paslaugų teikėjus ir tinklo operatorius galiausiai gali lemti oligopolijos susidarymą, kai keletas didelių bendrovių dominuos ES rinkoje. Reguliavimo sistemoje turi būti tinkamai atsižvelgta į šį susirūpinimą keliantį klausimą, kad joje tarptautinės įmonės nebūtų neteisingai išskiriamos nacionalinių operatorių sąskaita.

4.3.4 Nors gali būti, kad centralizuotas Europos lygio reguliuotojas, panašiai kaip bankininkystės sektoriuje, leistų greičiau ir nuosekliau baigti kurti vidaus rinką elektroninių ryšių srityje, taip pat tikėtina, kad šiuo metu nacionalinėse reguliavimo institucijose (NRI) dirbančių specialistų patirties ir sprendimų praradimas kai kuriose šalyse turės neigiamą poveikio, todėl nacionalinis priešinimasis iš tiesų gali trukdyti baigti kurti vidaus rinką.

4.3.5 Kol kas būtų geriausia, jeigu dabartinis decentralizuoto reguliavimo režimas būtų sustiprintas Komisijai dažniau kreiptantis į Komitetą ir politikos kūrimo patariamąsias struktūras, kurios jau yra sukurtos. Geriau susitarti dėl bendro požiūrio nei bandyti įteisinti „vieno kurpaliaus“ metodą.

4.3.6 Nors tai neįeina į reguliavimo sistemos taikymo sritį, Komitetas yra susirūpinęs tuo, kad elektroninių ryšių tinklais sparčiai plintanti tarptautinė informacinių paslaugų pasiūla gali lemti nepageidautiną nekokybiškos informacinės medžiagos pasklidimą. Komisija turėtų apsvarstyti, kaip ES politika galėtų remti kokybiškos informacinės medžiagos, ypač atspindinčios turtingą ES kultūros įvairovę, kūrimą ir sklaidimą.

4.4 Vartotojų teisės

4.4.1 Kadangi siūlomos paslaugos tampa vis sudėtingesnės ir atsiranda naujų visoje Europoje teikiamų paslaugų, svarbu tinkamai informuoti vartotojus apie pasirenkamas paslaugas. Siekiant užtikrinti paslaugų kokybę ir kainų skaidrumą, privalu suteikti vartotojams tinkamą informaciją apie konkuruojančius pasiūlymus. Be to, vartotojų teises reglamentuojantys teisės aktai turi būti nuolat atnaujinami, kad atspindėtų naują rinkos dinamiką. Komitetas siūlo skatinti nacionalines reguliavimo institucijas kurti standartizuotų duomenų interneto priemones, kurios gali padėti vartotojams palyginti rinkoje konkuruojančių operatorių elektroninių ryšių paslaugų ir kainų pasiūlymus.

4.4.2 Pripažįstama, kad Universaliųjų paslaugų direktyvą privaloma atnaujinti, ir pritariama Komisijos pasiūlymui kitais metais pateikti žaliosios knygos diskusijų dokumentą. Tačiau svarbu, kad mažiau išsivysčiusiuose regionuose gyvenantys piliečiai dar labiau nenukentėtų dominuojančių padėtų užimančių paslaugų teikėjus atleidus nuo įpareigojimo teikti universaliąsias paslaugas. Skaitmeninės atskirties problema taps dar didesnė, kai nauji verslo modeliai paskatins internetinės televizijos paslaugų plitimą tarp tų piliečių, kurie yra prisijungę prie sparčiojo plačiajuosčio ryšio.

4.4.3 Jeigu būtų nuspręsta, kad įpareigojimas teikti universaliąsias paslaugas nebėra sąžiningas ir praktiškas būdas garantuoti pagrindinių XXI amžiaus elektroninių ryšių paslaugų, pavyzdžiui, plačiajuostės prieigos, teikimą, privaloma rasti alternatyvius finansavimo mechanizmus skaitmeninei atskirčiai šalinti, galbūt panaudojant ES struktūrinius fondus.

4.5 Saugumas

4.5.1 Komitetas primena savo nuomonę dėl Komunikato dėl *Saugios informacinės visuomenės strategijos* (COM(2006) 251) ir Komiteto raginimą sukurti integruotą informacijos saugumo strategiją, kurioje būtų susietos Europos iniciatyvos.

4.5.2 Elektroninių ryšių tinklų saugumo pažeidimai turi didelio neigiamo poveikio vartotojų pasitikėjimui ir pasitenkinimui paslaugomis. Be to, saugumo pažeidimai gali pažeisti ES piliečių teises į privatumą. Svarbu, kad siekdama apsaugoti tinklų saugumą ir piliečių teises Komisija veiktų įtaigiai. Mes pritariame reguliavimo sistemos persvarstyme siūlomoms priemonėms šioms opioms klausimams spręsti.

4.5.3 Elektroninių ryšių saugumas yra itin svarbus informacijos technologijų ir paslaugų diegimui ir plėtrai. Visoje Europoje reikia taikyti dideles nuobaudas siekiant užkirsti kelią šiai nusikalstamumo rūšiai, kuri menkina vartotojų pasitikėjimą ir stabdo informacinės visuomenės vystimąsi. Komitetas primygtinai ragina Komisiją kartu su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis sukurti visoje Bendrijoje taikomą nuobaudų už nusikaltimus elektroninių ryšių saugumo srityje tvarką. Reikia taip pat apsvarstyti mechanizmus, kurie padėtų vartotojams pasinaudoti „teise imtis priemonių“ prieš pažeidėjus.

4.5.4 Be saugumo problemų, kurias sukelia ES teritorijoje esantys asmenys, į Europos tinklų ir piliečių saugumą nuolat kėsিনamasi už Sąjungos ribų. Reikia imtis visų priemonių ir persekioti tokius pažeidėjus, taip pat ir laikant valstybes, kurių teritorijoje pažeidėjai organizuoja tokius išpuolius, atsakingomis už padarytą žalą.

2007 m. sausio 11 d., Briuselis.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto

pirmininkas

Dimitris DIMITRIADIS